

AGJENCIA E MBIKËQYRJES SË FINANCIMIT KAPITAL TË SIGURIMIT
PENSIONAL

RAPORTI VJETOR I PUNËS
I AGJENCISË SË MBIKËQYRJES SË FINANCIMIT KAPITAL TË
SIGURIMIT PENSIONAL I VITIN 2017

Shkup, viti 2018

PËRMBAJTJA

Hyrje

I. Organizimi dhe financimi i Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional...	5
1. Skema organizative e Agjencisë	5
2. Puna e Këshillit të ekspertëve e Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional.....	6
3. Financimi i Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional	9
II. Aktivitetet e realizuara gjatë periudhës së raportimit.....	10
1. Supervizioni i shoqërive pensionale dhe фондеве pensionale.....	10
1.1 Supervizioni vullnetar.....	10
1.2 Kontrolli në terren i shoqërive pensionale, фондеве pensionale dhe ruajtësve të pasurisë ..	13
1.3 Komiteti për vlerësimin e rreziqeve	15
1.4 Komisioni për vendimet sipas shkeljeve	16
1.5 Procedurat gjyqësore.....	16
2. Ligjet dhe aktet nënligjore	16
3. Procedurat që lidhen me të drejtat e anëtarëve, ankesave dhe propozimeve	18
3.1 Informimi për personat e alokuar në mënyrë të përhershme dhe të përkohshme në fondin e detyrueshëm pensional	18
3.2 Procedurat sipas kërkesave	19
3.3 Procedurat sipas ankesave dhe propozimeve	19
4. Aktivitetet që lidhen me agjentët e shoqërive pensionale.....	19
5. Zhvillimi i vetëdijes së publikut për qëllimet dhe principet e financimit kapital të sigurimit pensional dhe të drejtat e anëtarëve të фондеве pensionale	20
6. Analiza statistikore dhe përpilimi i raporteve për financimin kapital të sigurimit pensional	22
7. Zhvillimi i proceseve metodike të Agjencisë.....	23
8. Kapaciteti informatik i Agjencisë.....	23
9. Ndërtimi dhe konsolidimi i kapacitetit të burimeve njerëzore të Agjencisë	24
9.1 Trajnimi brenda vendit, pjesëmarrja në seminare dhe konferenca	24
9.2 Trajnimi jashtë vendit dhe pjesëmarrja në konferenca	25
10. Bashkëpunimi me institucionet dhe organizatat nga vendi dhe nga jashtë vendit.....	25
10.1 Bashkëpunimi me institucionet nga vendi	25
10.2 Bashkëpunimi me institucionet nga jashtë vendit dhe organizatat ndërkombëtare	26
11. Sistemi për menaxhimin me kualitet dhe sistemi për menaxhimin me siguri informative	27

HYRJE

Agjencia për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional (në tekstin e mëposhtëm „Agjencia“) është themeluar në kuadër të reformës së sistemit pensional, në bazë të Ligjit për financimin kapital të sigurimit pensional („Fletorja metodike e Republikës së Maqedonisë“ numër 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005,

29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013, 44/2014, 192/2015, 30/2016 dhe 21/2018) (në tekstin e mëposhtëm: Ligji). Sipas nenit 46 të Ligjit, Agjencia ka cilësinë e personit juridik, me autorizime publike të vërtetuara me këtë ligj dhe me statutin. Organi i saj është Këshilli i ekspertëve, ndërsa për punën e saj përgjigjet përpara Parlamentit të Republikës së Maqedonisë. Qëllimi i themelimit të saj është mbrojtja e interesave të anëtarëve të fondeve pensionale dhe nxitjen e zhvillimit të financimit kapital të sigurimit pensional. Agjencia kryen supervizionin e punës së shoqërive pensionale dhe të fondeve pensionale të detyrueshme dhe vullnetare në bazë të nenit 47 të Ligjit dhe ka kompetencat më poshtë:

- të lëshojë, të tërheqë dhe të marrë lejet për themelimin e shoqërive pensionale dhe miratime për drejtimin e fondeve pensionale të detyrueshme dhe /ose vullnetare;
- të kryejë supervizionin mbi punën e shoqërive pensionale dhe fondeve pensionale me të cilat ata drejtojnë, si edhe mbi ruajtësit e mjeteve të fondeve pensionale dhe menaxherëve të huaj të mjeteve;
- të promovojë, organizojë dhe të nxisë zhvillimin e financimit kapital të sigurimit pensional në Republikën e Maqedonisë, në bashkëpunim me Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale dhe të zhvillojë sensibilizimin e publikut për qëllimet dhe principet e shoqërive pensionale dhe të fondeve pensionale;
- të miratojë akte konform këtij ligji dhe sipas Ligjit për financimin kapital vullnetar të sigurimit pensional, si edhe rekomandime profesionale, doracakë dhe të ngjashme në lidhje me financimin kapital të sigurimit pensional dhe të iniciojë miratimin e normave dhe akteve të tjera në lidhje me shoqëritë pensionale dhe me fondet pensionale të cilat i drejtojnë.

Në vitin 2017, Agjencia është kujdesur për të drejtat dhe interesat e 457.266 anëtarëve të fondeve private të detyrueshme pensionale dhe për 23.800 anëtarë të fondeve private pensionale vullnetare, në një vlerë të përgjithshme të mjeteve në të gjitha fondet mbi 946 milionë euro.

Agjencia vijoi që të perfeksionojë funksionin e vet përmes intensifikimit të kontrollit në terren dhe vullnetar ndaj shoqërive pensionale dhe fondeve pensionale.

Kontrolli vullnetar për punën e shoqërive pensionale, fondet e detyrueshme pensionale dhe të fondeve vullnetare pensionale është kryer në kontunitet, mbi bazën e raporteve dhe informacioneve të parashtruara nga shoqëritë pensionale dhe nga institucionet e tjera të përfshira në sistem, të tilla si: Fondi i sigurimit pensional dhe invalidor i Maqedonisë i ruajtësit e pasurisë së fondeve pensionale.

Në kuartalin e dytë dhe të tretë të vitit 2017, u krye një kontroll i rregullt në terren për punën e të dy shoqërive pensionale dhe menaxhimin e tyre me mjetet e fondet vullnetare pensionale dhe të detyrueshme dhe (kontrolli institucional dhe financiar) konform „Planit vjetor të Agjencisë për kontrollin e punës të shoqërive pensionale“ për vitin 2017. Kontrolli u krye mbi bazën e vlerësimeve të rreziqeve, direkt, në ambientet e të dy shoqërive dhe vijoi indirekt edhe në Agjenci.

Agjencia inicioi propozime për ndryshime në Ligjin për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional pranë Ministrisë së punës dhe politikës sociale dhe dha kontributin aktiv për propozimet e dhëna nga Ministria për ndryshimet e Ligjit për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional, Ligji për financimin vullnetar kapital të sigurimit pensional dhe Ligji për pagimin e pensioneve dhe kompensimeve pensionale nga financimi kapital i sigurimit pensional. Po ashtu Agjencia përpiloi dhe miratoi një sërë aktesh nënligjore për sistemimin e materies ligjore. Në vitin 2017 Agjencia përpiloi dhe miratoi akte nënligjore (rregullore dhe vendime) që kanë të bëjnë me financimin e detyrueshëm dhe vullnetar kapital të sigurimit pensional dhe punën e Agjencisë.

Në vitin 2017, ashtu si edhe gjatë viteve të kaluara, Agjencia vijoi me fushatën edukative, me qëllim edukimin financiar dhe zhvillimin e vetëdijes tek të rinjtë për kursime pensionale.

Agjencia, si anëtare e Organizatës ndërkombëtare të supervizorëve pensionalë (IOPS), aktivisht mori pjesë në punën e saj, duke u angazhuar për të ndjekur principet në realizimin e funksionit të saj rregullativ dhe supervizor, të ndërtuara mbi bazën e praktikave më të mira botërore.

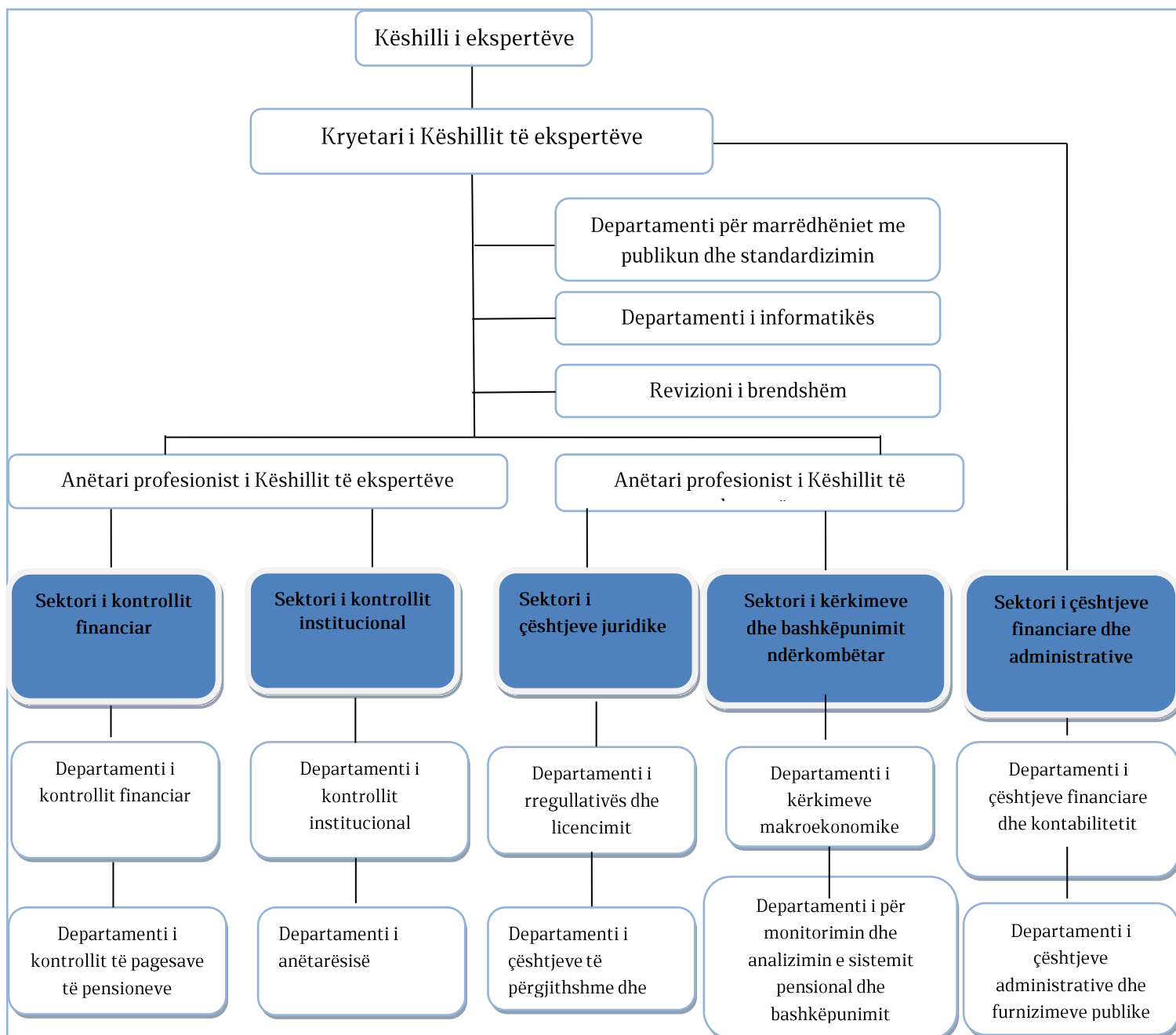
Plani financiar i vitit 2017 për Agjencinë është miratuar në nëntor të vitit 2017 nga ana e Parlamentit të Republikës së Maqedonisë, dhe për këtë shkak Agjencia në vitin 2017 nuk ishte në gjendje që të realizonte të gjitha aktivitetet e programit të vet.

I. Organizimi dhe financimi i Agjencia për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional

1. Skema organizative e Agjencisë

Përfshirë edhe 31.12.2017, Agjencia numëronte në total 28 punonjës, tre prej tyre anëtarë të Këshillit të ekspertëve, përkatësisht të emëruar nga Parlamenti i Republikës së Maqedonisë. Nga numri total i punonjësve, 25 punonjës kanë arsim të lartë profesional, ndërsa 3 punonjës kanë arsim të mesëm profesional. Nga punonjësit me arsim të lartë profesional njëri është aktuar (ekspert i sigurimeve), pesë janë këshilltarë investimesh dhe katër të tjerë kanë dhënë provimin gjyqësor.

Skema organizative e Agjencisë

2. Puna e Këshillit të ekspertëve e Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional

Parlamenti i Republikës së Maqedonisë në seancën e mbajtur më 12.02.2013 miratoi vendimin për të emëruar kryetarin dhe anëtarët e Këshillit të ekspertëve të Agjencisë, që janë: dr. Bulent Dervishi – kryetar, Mentor Jakupi dhe Elizabeta Vidoviq – si anëtarë profesionistë të angazhuar të Këshillit dhe dr Tome Nenovski, si anëtar i jashtëm i Këshillit. Në seancën e mbajtur më 18.02.2013 Parlamenti i Republikës së Maqedonisë me vendim e emëron Dr.Silvana Mojsovska anëtare e jashtme e Këshillit të ekspertëve.

Gjatë vitit 2017 Këshilli i ekspertëve të Agjencisë, konform me të drejtat dhe detyrimet e veta, pjesë e Ligjit për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit

pensional, Statusin e Agjencisë dhe Rregulloren e punës së Këshillit të ekspertëve, ka zhvilluar seanca të rregullta në të cilat është diskutuar dhe janë marrë vendime për çështje që janë në kompetencat e veta. Këshilli i ekspertëve në vitin 2017 ka zhvilluar gjithsej 15 seanca në të cilat:

a) Miratoi:

- Raporti vjetor i punës së Agjencisë në vitin 2016 ;
- Raporti vjetor për gjendjen në financimin kapital të sigurimit pensional në vitin 2016;
- Raporti për realizimin e planit vjetor për punësimin në periudhën nga 01.01.2017 deri më 30.06.2017.

b) Shqyrtoi:

- Raportin e kuartalit për realizimin e Planit vjetor për furnizimet publike, për periudhën nga 01.10.2016 deri më 31.12.2016;
- Raportin e kuartalit për realizimin e Planit vjetor për furnizime publike për një periudhë nga 01.01.2017 deri më 31.03.2017;
- Raporti i kuartalit për realizimin e Planit vjetor për furnizime publike për periudhën nga 01.04.2017 deri më 30.06.2017 ;
- Raporti i kuartalit për realizimin e Planit vjetor për furnizime publike për periudhën nga 01.07.2017 deri më 30.09.2017 ;
- Raporti i gjysmëvjetorit për realizimin e planit financiar të Agjencisë së sigurimit pensional në vitin 2016 për një periudhë 01.07.2016 - 31.12.2016 ;
- Raporti i gjysmëvjetorit për realizimin e planit financiar të Agjencisë në vitin 2017 për periudhën nga 01.01.2017 deri më 30.06.2017 ;
- Raporte financiare për vitin 2016 me Raportin e revizorit të pavarur ;
- Raporti për mbikëqyrjen me video 2015-2017;
- Raporti final për revizionin e kryer të raporteve financiare dhe revizionin në përputhje për vitin 2015 të Agjencisë, nga ana e Entit shtetëror të revizionit dhe Aneksit të nënshkruar për Marrëveshjen kolektive të Agjencisë, sipas rekomandimeve ;
- Raporti gjysmëvjetor për punën e Komisionit për vendime sipas shkeljeve të Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional për periudhën janar – qershor të vitit 2017 ;
- Raporti për punën e Komisionit për vendime sipas shkeljeve të Agjencisë për periudhën janar –dhjetor të vitit 2017 ;
- Analiza për anëtarësimet e vonuara dhe pagesat e vonuara në shtyllën e dytë;
- Mendimi i marrë nga ana e Komisionit shtetëror për parandalimin e korrupsionit lidhur me nënshkrimin dhe realizimin e Marrëveshjes për furnizime publike të shërbimeve revizore;
- Informim nga NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup lidhur me nisjen e procesit për shitjen 100% të kapitalit aksionar të NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup, Republika e Maqedonisë;

- Informim për aktivitetet e Komitetit për vlerësimin e rreziqeve në vitin 2016 ;
- Informim për rreziqet në Menaxhimin lidhur me ndryshimin e anëtarëve të Këshillit drejtues të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup;
- Informacion për procedurën e ndryshimit të aksionarit dhe të NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup;
- Vendimi i parashtruar nr. 126/2016 nga Gjykata kushtetuese e Republikës së Maqedonisë ku vërtetohet se nuk është nisur procedurë për vlerësimin e kushtetutshmërisë dhe legjitimitetit të nenit 9 të Rregullores për mënyrën dhe procedurën e zgjedhjes së anëtarit të këshillit drejtues dhe këshillit mbikëqyrës të shoqërisë pensionale, miratuar nga Këshilli i ekspertëve të Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional (Fletorja metodike e RM nr . 175/2013 dhe 131/2016;

c) Miratoi:

- Planin vjetor për furnizime publike në vitin 2017 të Agjencisë miratuar mbi bazën e Propozim – planit financiar për vitin 2017 ;
- Ndryshimi i Planit vjetor për furnizime publike për vitin 2017 të Agjencisë;
- Raporte financiare për vitin 2016 të Agjencisë;
- Plani vjetor i Agjencisë për kontrollin në terren për vitin 2017 ;
- Plani financiar i Agjencisë për vitin 2018;
- Plani vjetor për punën e Agjencisë për vitin 2018;
- Raporti vjetor për masat e shqiptuara lidhur me përgjegjësinë e vërtetuar disiplinore dhe materiale për vitin 2016 ;
- 4 rregullore ;
- 12 vendime;
- 6 vendime dhe
- 2 rekomandime teknike

ç) Dha miratimin/pëlqimin për

- 9 kërkesa nga shoqëritë pensionale që kanë të bëjnë me pëlqimin për ndryshimet në Statutin e fondit pensional, miratim për zgjedhjen e personave me autorizime të posaçme dhe përgjegjësitë në shoqërinë pensionale e të tjera.

d) Realizoi:

- Vlerësimin e punonjësve të Agjencisë mbi bazën e ndjekjes në kontunitet të punës së tyre, konform Ligjit për nëpunës administrativë dhe Marrëveshjes kolektive të Agjencisë.

3. Financimi i Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional

Puna e Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional, konform Ligjit për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional, financohet nga kompensimet që Agjencia i paguan nga shoqëritë pensionale.

Në Ligjin për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional shkruhet se niveli i kompensimeve të parashtruara përcaktohet nga Këshilli i ekspertëve e Agjencisë, pëlqimin për të cilën e jep Parlamenti i Republikës së Maqedonisë dhe ato publikohen më pas në „Fletoren metodike të Republikës së Maqedonisë“.

Agjencia edhe gjatë vitit 2017 kompensimin për kontributet e paguara në të gjitha fondet pensionale që drejtohen nga shoqëritë, e ka përlogaritur mbi bazën e normës ligjore të përcaktuar. Për nivelin e kompensimit për vitin 2017 janë hartuar analiza të anës së shpenzimeve dhe të të ardhurave nga financimi i Agjencisë. Për anën e shpenzimeve janë përdorur shpenzimet e parashikuara të Agjencisë konform Planit financiar të Agjencisë për vitin 2017 dhe Programit të punës për vitin 2017, ndërsa për anën e të ardhurave janë përpiluar analiza mbi bazën e projeksioneve të derdhjeve të kontributeve në fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale (që janë baza e përlogaritjeve të kompensimit).

Për derdhjen e pritshme të kontributeve janë përdorur vlerësimet për arkëtimet e kontributeve në fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale në vitin 2017. Për derdhjen e kontributeve në shtyllën e dytë janë përdorur projeksionet aktuale (të ekspertëve të sigurimeve) të Njesisë aktuale në Fondin e FPIM (tre skenarë– bazik, pesimistik dhe optimistik). Për arkëtimet e kontributeve në shtyllën e tretë janë përdorur të dhënat reale nga derdhjet në vitin 2016 dhe vlerësimet për vitin 2017. Agjencia edhe për shtyllën e tretë, ashtu si edhe ër shtyllën e dytë, ka detyrime të njëjta në lidhje me rregullimin dhe supervizionin e shoqërive, fondeve vullnetare pensionale dhe ruajtësve të pasurisë që funksionojnë në kuadër të shtyllës së tretë, për këtë shkak konfirmohet niveli i njëjtë i kompensimit për shoqëritë pensionale, i përlogaritur mbi bazën e kontributeve në fondet pensionale të detyrueshme dhe vullnetare.

Përmes përlogaritjes së raportit mes të shpenzimeve për vitin 2017 dhe kontributeve të projektuara dhe duke pasur parasysh kursimet nga vitet e kaluara, përfitohet niveli i kompensimit nga kontributet prej 0,8%.

II. Aktivitetet e realizuara gjatë periudhës së raportimit

1. Supervizioni i shoqërive pensionale dhe фондеве pensionale

1.1 Supervizioni vullnetar

Në vitin 2017 është kryer në kontinuitet kontrolli vullnetar mbi punën e shoqërive pensionale, фондеве të detyrueshme pensionale dhe të фондеве vullnetare pensionale mbi bazën e raporteve dhe informacioneve të parashtruara nga shoqëritë pensionale dhe institucionet e tjera të përfshira në sistem, të tilla si Fondi i sigurimit pensional dhe invalidor i Maqedonisë dhe ruajtësit e pasurisë së фондеве pensionale.

Lënda e kontrollit të punës së shoqërive pensionale ishin sferat në vijim :

- Kontrolli i proceseve të marketingut të shoqërive pensionale – kontrolli i materieve të publikuara të marketingut, kontrolli i faqeve të internetit të shoqërive pensionale, kontrolli i publikimeve të detyrueshme, si edhe aktivitetet e shoqërive pensionale që lidhen me çështjet e marketingut. Agjencia realizoi kontrollin e gjithsej 285 lëndëve që kanë të bëjnë me punët nga sfera e marketingut të shoqërive pensionale. Kështu, Agjencia mori këto masa : denoncime për të dhëna të dyshimta në broshurë dhe Denoncime për njohje të pamjaftueshme të rregullativës;
- Kontrolli i anëtarësimeve në fondet pensionale – mënyra e nënshkrimit të marrëveshjeve të anëtarësimit, hapat e ndërmarrë pas parashtrësive për anulimin e marrëveshjeve për anëtarësimin në fondin e detyrueshëm pensional dhe kontrolli i punës së agjentëve të shoqërive ;
- Agjencia realizoi kontrole të rregullta me gjithsej 22 agjentë, përmes bisedave telefonike dhe takimeve me anëtarët me të cilët agjentët kanë lidhur marrëveshjeve. Gjatë kontrolleve nuk janë konstatuar parregullsi;
- Kontrolli i kontabilitetit dhe raporteve financiare të shoqërive pensionale, shuma minimal e mjeteve likuiduese, mjeteve individuale dhe kapitalit, që duhet t'i ruajnë shoqëritë pensionale, treguesit financiarë dhe trendet. Gjatë kontrolleve financiare u konstatua se shoqëritë pensionale në kontinuitet i përmbushin kushtet për mjetet likuiduese mjetet individuale dhe kapitalin ;

Konform Ligjit për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional dhe Ligjit për financimin vullnetar kapital të sigurimit pensional, shoqëritë pensionale janë të detyruara që të formojnë njësi për revizionin e brendshëm. Njësitë për revizionin e brendshëm përpilojnë raporte për kontrollet e kryera dhe janë të obliguar që t'ia parashtrojnë Agjencisë e cila me këtë rast ndjek punën e shoqërive, përmes raporteve të dorëzuara dhe i lokalizon rreziqet e mundshme në punën e shoqërive. Në vitin 2017 , Agjencia u informua mbi realizimin e 13 revizioneve të brendshme në shoqëritë dhe

dorëzoi një denoncim për dorëzimin jashtë afatit të Raportit nga revizioni i jashtëzakonshëm.

Në vitin 2017, Agjencia shqyrtoi 2 kërkesa nga shoqëritë për miratimin e marrëveshjeve me persona juridikë për kryerjen e shërbimeve me letra me vlerë. Shoqëritë e dorëzuan dokumentacionin e kërkuar ku me këtë rast Agjencia dha miratimin për marrëveshjet me shtëpitë brokere.

Konform Rregullores për mënyrën e parandalimit të keqpërdorimeve të informacioneve, si pjesë e kontroleve të rregullta vullnetare, Agjencia kreu kontrollin e të dhënave të dorëzuara nga shoqëritë dhe nga ruajtësit e pasurisë për transaksionet me letrat me vlerë të personave me akses tek informacionet e besueshme dhe personat e tyre të lidhur, dhe të transaksioneve të shoqërive pensionale. Shoqëritë dhe ruajtësit e pasurisë dorëzojnë deri tek Agjencia të dhëna për transaksionet e kryera në çdo 180 ditë.

Gjatë kontrollit të të dhënave për transaksionet e kryera me letra me vlerë me akses tek informacionet sekrete dhe personat e tyre të lidhur, Agjencia ka konstatuar se ka transaksione të dyshimta.

Agjencia kontrolli edhe transaksionet me letrat me vlerë të punonjësve të Agjencisë me akses tek informacionet sekrete dhe nga ku konstatoi se janë kryer transaksione të dyshimta me letra me vlerë nga ana e punonjësve të Agjencisë, përkatësisht nuk kanë realizuar transaksione me letra me vlerë.

Lëndë e kontrollit të punës së fondeve pensionale nga ana e Agjencisë ishin sferat në vijim:

- Kontrolli i shpërndarjes së kontributeve të llogarive individuale të anëtarëve në fondet e detyrueshme pensionale;
- Kontrolli i kompensimeve që i paguajnë shoqëritë pensionale, nga kontributet dhe menaxhimi i mjeteve;
- Kontrolli i aktiviteteve investuese për: kufizime kualitative në lidhje me investimet në instrumentet financiarë, konform Rregullores për investimin e mjeteve të fondeve të detyrueshme pensionale dhe Rregulloren për investimin e mjeteve të fondeve vullnetare pensionale;

- Kontrolli i transaksioneve të kryera nga ana e Shoqërisë nga aspekti i çmimit, sasisë, tregut në të cilin është nënshkruar transaksioni, ndërmjetësi, provizioni i ndërmjetësimit për transaksionet e nënshkruara gjatë vitit, për fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale;
- Plotësimi i kriterëve kualitativë dhe të kufizimeve ligjore sipas kategorisë së instrumenteve, për instrumentet të cilat tashmë janë në portofolin e fondit pensional;
- Kontrolli i vlerësimit të vlerës së mjeteve dhe i detyrimeve të fondeve pensionale për gjendjen e tyre në fundin e ditës së mëparshme të punës për fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale;
- Kontrolli i përlllogaritjes së vlerës së njësisë së kontabilitetit, numri i njësive të kontabilitetit dhe i vlerës së mjeteve –neto të fondeve pensionale, për gjendjen në fund të ditës së mëparshme të punës për fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale. Agjencia, për çdo datë të vlerësimit e kontrollon vlerën e njësisë së kontabilitetit dhe vlerën e mjeteve –neto të fondeve të detyrueshme pensionale, si edhe i kontrollon edhe vlerën e njësisë kontabilitetit dhe vlerën e mjeteve –neto të fondeve vullnetare pensionale, mbi bazën e të dhënave për kontributet individuale të paguara dhe kompensimet, të marra nga shoqëritë pensionale. Në faqen e vet të internetit Agjencia e publikon vlerën e njësisë së kontabilitetit për çdo fond pensional, të detyrueshëm dhe vullnetar;
- Kontrolli i transferimit të mjeteve mes fondeve të detyrueshme pensionale – kalimi nga njëri në një tjetër fond pensional ose në fondin pensional të FSPIM, për shkak të anulimit të marrëveshjes për anëtarësim;
- Kontrolli i pagesave nga fondet e detyrueshme pensionale kundrejt Fondit të FSPIM mbi bazën e pensionit invalidor ose familjar dhe kontrolli i pagesave mbi bazën e trashëgimisë ;
- Kontrolli i pagesave kundrejt anëtarëve dhe anëtarëve në pension të fondeve të detyrueshme edhe vullnetare pensionale, dhe konform Ligjit për pagesën e pensioneve dhe kompensimeve pensionale të financimit kapital të sigurimit pensional. Në vitin 2017 u dorëzua një Denoncim deri tek Aktuari për një përlllogaritje të bërë për një pension familjar nga anëtar i vdekur ;
- Në bazë kuartali zbatohet kontrolli i raporteve financiare dhe kontabilitetit të fondeve të detyrueshme pensionale dhe fondeve vullnetare pensionale;
- Gjatë çdo dorëzimi kontrollohen raportet për strategjinë investuese dhe taktikën e fondeve të detyrueshme dhe vullnetare pensionale;

- Kontrolli i raporteve të dorëzuara nga ruajtësit e pasurisë të fondeve të detyrueshme dhe vullnetare pensionale, si raporte për faturat, raporte për transaksione të nënshkruara dhe të likuiduara, dorëzimi i portofolit të fondeve të detyrueshme dhe vullnetare pensionale, raporte për pëlqime për investime, si edhe raporte për kalimin mes fondeve dhe pagesave nga fondet pensionale;
- Kontrolli i raporteve të dorëzuara nga menaxhuesi me rreziqet, aktuari dhe revizori i brendshëm dhe i jashtëm në shoqëritë pensionale, që i mbulojnë sferat e fondeve pensionale.

Gjatë kontrolleve ditore të punës së shoqërie dhe ruajtësve të pasurisë u zbuluan gabime dhe parregullsi të caktuara gjatë informimit, për të cilat Agjencia, përmes kontrollit proaktiv ia vinte në dukje shoqërive dhe ruajtësve të pasurisë me qëllim përmirësimin e proceseve metodike, pas të cilave menjëherë veprime nga ana e shoqërive pensionale dhe ruajtësve të pasurisë.

1.2 Kontrolli në terren i shoqërive pensionale, fondeve pensionale dhe ruajtësve të pasurisë

Konform Planit vjetor të Agjencisë për kontrollin e punës së shoqërive pensionale për vitin 2017 ,në kuatalin e dytë dhe të tretë të vitit 2017 , u krye kontrolli i rregullt në terren për punën e të dy shoqërive pensionale dhe menaxhimit të tyre me mjetet e fondeve të detyrueshme dhe vullnetare pensionale (kontrolli institucional dhe financiar), mbi bazën e vlerësimit të rreziqeve.

Kontrolli i shoqërive pensionale përfshin aspektet në vijim të punës së tyre:

- Menaxhimi i shoqërisë ;
- Harmonizimi me normativën ligjore ;
- Parandalimi i larjes së parave dhe financimi i terrorizmit;
- Aktivitete marketingu dhe kontrolli i punës së agjentëve ;
- Evidenca për anëtarësinë dhe kontributet;
- Kontabiliteti dhe raportet financiare;
- Aktivitetet investuese të shoqërisë me mjetet nga fondet pensionale;
- Pagesa e mjeteve ;
- Kontrolli u krye përmes depërtimit në pjesën e dokumentacionit të të dy shoqërive, përmes testimit dhe përmes intervistimit të përfaqësuesve të shoqërive.

Mbi bazën e konstatimeve edhe vërejtjeve nga kontrolli i realizuari të dy shoqërive, dhe duke pasur parasysh zakonet e mira metodike, si edhe nevojën për përmirësimin në kontinuitet të punës së shoqërive me qëllim avancimin dhe zhvillimin

e financimit kapital të sigurimit pensional dhe mbrojtjen e interesave të anëtarëve të fondeve pensionale, Agjencia lëshoi 12 indikacione dhe 24 rekomandime për të dy shoqëritë pensionale, me qëllim avancimin dhe zhvillimin e financimit kapital të sigurimit pensional. Rekomandimet dhe indikacionet e Agjencisë, në sensin e përmirësimit të punës së shoqërive dhe menaxhimit të tyre me mjetet nga fondet pensionale ka të bëjë me:

- Avancimin e shoqërisë pensionale;
- Avancimin e funksioneve për Harmonizimin me normativën dhe Revizionin e brendshëm;
- Përmirësimin e mekanizmave kontrollues;
- Përmirësimin e informimit të anëtarëve;
- Ndjekjen e strategjisë investuese përmes respektimit të limiteve dhe lokacionit të mjeteve dhe ndjekjen e reperit;
- Rritjen e vëmendjes gjatë vendimmarrjes për investime.

Shoqëritë dorëzuan Planin aksionar deri tek Agjencia, me të cilin e informuan se i pranojnë masat e Agjencisë dhe do të veprojnë sipas tyre, konform Plani aksionar të dorëzuar.

Kontrolli u krye përmes depërtimit në pjesën e dokumentacionit të të dy shoqërive, përmes testimit dhe përmes intervistimit të përfaqësuesve nga të dy shoqëritë.

Mbi bazën e konstatimeve dhe vërejtjeve nga kontrolli i kryer dhe duke marrë parasysh zakonet e mira metodike, si edhe nevojën për përmirësimin në kontinuitet të punës së shoqërive me qëllim avancimin dhe zhvillimin e financimit kapital të sigurimit pensional dhe mbrojtjen e interesave të anëtarëve të fondeve pensionale, Agjencia lëshoi 12 indikacione dhe 24 rekomandime për të dy shoqëritë pensionale, me qëllim avancimin dhe zhvillimin e financimit kapital të sigurimit pensional.

Rekomandimet dhe indikacionet e Agjencisë, në sensin e përmirësimit të punës së shoqërive dhe menaxhimit të tyre me mjetet nga fondet pensionale ka të bëjë me:

- Avancimin e shoqërisë pensionale;
- Avancimin e funksioneve për Harmonizimin me normativën dhe Revizionin e brendshëm;
- Përmirësimin e mekanizmave kontrollues;
- Përmirësimin e informimit të anëtarëve;
- Ndjekjen e strategjisë investuese përmes respektimit të limiteve dhe lokacionit të mjeteve dhe ndjekjen e reperit;
- Rritjen e vëmendjes gjatë vendimmarrjes për investime;

Shoqëritë dorëzuan Planin aksionar deri tek Agjencia, me të cilin e informuan se i pranojnë masat e Agjencisë dhe do të veprojnë sipas tyre, konform Plani aksionar të dorëzuar.

1.3 Komiteti për vlerësimin e rreziqeve

Komiteti për vlerësimin e rreziqeve pranë Agjencisë (KVERR) kryen punët në vijim :

- Shqyrton dhe konstaton rreziqet në financimin kapital të sigurimit pensional në dokumentin „Analiza e rreziqeve në financimin kapital të sigurimit pensional“;
- Shqyrton raportet e nënshkruara dhe procesverbalet nga kontrolli për shkak të depërtimit në vlerësimet e rreziqeve tek subjekte të veçanta të kontrollit dhe jep udhëzime për vlerësimet e mëtejshme të rreziqeve;
- Shqyrton ndodhitë më të reja në financimin kapital të sigurimit pensional ose të tregjeve financiare, që mund të ndikojnë mbi vlerësimin e rreziqeve;
- Konstaton rreziqe të reja të financimit kapital të sigurimit pensional dhe /ose i ridefinon rreziqet ekzistuese dhe përcakton ekipin për vlerësimin e rreziqeve;
- Jep propozime për iniciimin ose revidimin e strategjive për minimizimin e rreziqeve;
- Shqyrton efikasitetin r strategjive për minimizimin e rreziqeve dhe mbi bazën e saj propozon ndryshime në strategjinë dhe në Planin vjetor e Agjencisë;
- Identifikon dhe propozon ndryshime në aktet, në aspekt të minimizimit të rreziqeve ;
- Kujdeset që punonjësit e Agjencisë të jenë mjaftueshëm të vetëdijshëm dhe të kenë njohuri të duhura për detektimin e rreziqeve dhe për kontrollin, mbi bazën e vlerësimit të rreziqeve, me qëllim që të mundet që të kryejnë detyrat e tyre të punës dhe
- Kujdeset që të gjithë pjesëmarrësit në kontrolle, mbi bazën e vlerësimit të rreziqeve, të jenë mjaftueshëm të vetëdijshëm për aspektet kyçe të kontrollit, me qëllim që të bashkëpunojnë dhe të japin mbështetjen e Agjencisë.

Gjatë vitit 2017, Komiteti për vlerësimin e rreziqeve ka zhvilluar 4 takime, në të cilat është shqyrtuar Propozim – plani për zbatimin e kontrolleve në terren në vitin 2017, u shqyrtuan procesverbalet nga kontrollet e zbatuara në terren në shoqëritë pensionale, u shqyrtuan dhe u analizuan rreziqet në financimin kapital të sigurimit pensional. Në Komitetin për vlerësimin e rrezikut në vitin 2017 rregullisht janë shqyrtuar raportet për aktivitetin financiar të shoqërive pensionale, gjendja me pagesën e kontributeve nga Fondi i Sigurimit Pensional dhe Invalidor i Maqedonisë, investimi i mjeteve në fondet pensionale, analiza e mundësive për investime në obligacione me dedikim në projektet infrastrukturore, si edhe raportet e revizionit të

brendshëm dhe [ër menaxhimin me rreziqet, të cilat shoqëritë pensionale i dorëzojnë tek Agjencia.

1.4 Komisioni për vendimet sipas shkeljeve

Komisioni për vendimet sipas shkeljeve në kuadër të Agjencisë, gjatë vitit 2017 ka vepruar sipas trembëdhjetë procedurave për shkelje, që u ngritën nga persona e autorizuar të Agjencisë, për shkelje të dispozitave nga Ligji për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional dhe Ligji për financimin vullnetar kapital të sigurimit pensional nga ana e agjentëve të shoqërive pensionale dhe nga ana e të punësuarit dhe anëtarëve të Këshillit drejtues dhe këshillit mbikëqyrës të shoqërisë, si edhe ana e punonjësve në ruajtjen e pasurisë.

Për një pjesë të lëndëve, në procedurën ankimore, vendoset në Komisionin Shtetëror për vendimet e shkallës së dytë nga sfera e mbikëqyrjes inspektoriale dhe procedurës së shkeljeve, ndërsa për një pjesë të lëndëve është ngritur Kontest administrativ pranë Gjykatës administrative të Republikës së Maqedonisë. Procedurat vijojnë. Për një pjesë të lëndëve vijon procedura për shqiptimin e gjobës.

1.5 Procedurat gjyqësore

Agjencia në vitin 2017 mori p jesh në proces gjyqësor të ngritur nga ana e anëtarit të fondit të detyrueshëm pensional, nga ana e Gjykatës në shkallë të parë u vendos që të anulohet marrëveshja për anëtarësi në fondin e detyrueshëm pensional, nga ana e Agjencisë të eliminohet anëtari nga Regjistri i anëtarëve të fondeve pensionale dhe i njëjti të kthehet në shtyllën e parë.

2. Ligjet dhe aktet nënligjore

Në vitin 2017 Agjencia inicioi propozime për ndryshime në Ligjin për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional pranë Ministrisë së punës dhe politikës sociale, lidhur me përmirësimin e sistemit, përkatësisht: rritja e numrit minimal të anëtarëve të Këshillit drejtues të shoqërisë pensionale; rregullimi i revizionit të brendshëm dhe revizionit të jashtëm i shoqërive pensionale; precizimi i dispozitave për dhënien e miratimeve të dokumenteve dhe personave të shoqërive pensionale, nga ana e Agjencisë; ndryshimi i mënyrës së pagesës së kompensimit mujor të Agjencisë; si edhe ndryshime në pjesën për investime të mjeteve në fondet pensionale.

Në vitin 2017 Agjencia përpiloi dhe miratoi akte nënligjore (rregullore dhe vendime) që kanë të bëjnë me financimin vullnetar dhe të detyruar kapital të sigurimit pensional dhe të punës së Agjencisë, përkatësisht:

a) Rregulloret

- Rregullorja për ndryshime dhe plotësime në Rregulloren për anëtarësi në fondin e detyrueshëm pensional (“Fletorja metodike e Republikës së Maqedonisë“ nr.188/2017);
- Rregullorja për ndryshimin e Rregullores së anëtarësisë për mënyrën e anëtarësisë në fondin vullnetar pensional (“Fletorja metodike e Republikës së Maqedonisë“ nr.188/2017);
- Rregullorja për ndryshime dhe plotësime të Rregullores për mënyrën e informimit të Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional nga ana e shoqërisë pensionale (“Fletorja metodike e Republikës së Maqedonisë“ nr.176/2017);
- Rregullorja për ndryshimin e Rregullores për formën dhe përmbajtjen e raporteve financiare të shoqërisë pensionale (“Fletorja metodike e Republikës së Maqedonisë“ nr.138/2017).

b) Vendime

- Vendimi për shkallën e kompensimit mujor që paguan Agjencia për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional nga shoqëritë pensionale për vitin 2018.

c) Rekomandime teknike

- Rekomandimi teknik për definimin e formateve dhe të dhënave dhe shkëmbimin e datotekave në financimin kapital të sigurimit pensional vullnetar;
- Rekomandimi teknik për dorëzimin e raporteve nga ruajtësi i pasurisë në fondet pensionale deri tek Agjencia për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional.

Ç) Miratime dhe dakordime

Në vitin 2017 Agjencia ndërmori procedurat në vijim për dhënien e miratimeve dhe dakordimeve sipas kërkesave nga shoqëritë pensionale, mbi bazën e Ligjit për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional dhe Ligjit për financimin kapital të sigurimit pensional vullnetar, dhe miratoi vendimet në vijim:

- Vendim për miratimin e kërkesës nga KB Shoqërisë së parë pensionale SH.A Shkup, për marrëveshjet për kryerjen e punëve të ndërmjetësit në bursë, arritur me NLB Banka SH.A.Shkup – Shërbimi për shërbimet me letrat me vlerë dhe shtëpinë e brokerit Eurohauz SH.A. Shkup;
- Vendim për miratimin e ndryshime dhe plotësime në Statusin e KB Shoqërisë së parë pensionale SH.A.Shkup ;
- Vendim për miratimin e Maja Stevkova Shterieva si anëtare e Këshillit mbikëqyrës të KB Shoqërisë së parë pensionale SHA Shkup;

- Vendim për miratimin e Marijan Shunta si anëtar i pavarur i këshillit mbikëqyrës të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e rizgjedhjes së Vesna Stojanovska si anëtare e Këshillit dretues të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup;
- Vendim për refuzimin e zgjedhjes së Antigona Bukleska – Mladenoviq si anëtare e Këshillit drejtues të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e Alenka Zhnidarshiq Kranjc si ushtruese e detyrës si anëtare e Këshillit drejtues të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e Predrag Milloshovskit, si anëtar i Këshillit drejtues të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e marrëveshjeve për ndërmjetësimin gjatë shitblerjeve të letrave me vlerë që NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup i ka nënshkruar me Banka Komerciale SHA Shkup, TTK Banka Shkup dhe Shtëpi e Brokerimit Eurohauz SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e marrëveshjeve për ndërmjetësimin gjatë shitblerjeve të letrave me vlerë që NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup i ka nënshkruar me Banka Komerciale SHA Shkup, TTK Banka Shkup dhe Shtëpi e Brokerimit Eurohauz SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e Goce Hristovit si anëtar i pavarur i Këshillit mbikëqyrës të Shoqërisë aksionare për menaxhimin me fonde të detyrueshme dhe vullnetare pensionale NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup;
- Vendim për miratimin e rizgjedhjes së Davor Bukadinoviq si anëtar i Këshillit drejtues të NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup.

3. Procedura që lidhen me të drejtat e anëtarëve, ankesave dhe propozimeve

3.1 Informimi për personat e alokuar në mënyrë të përhershme dhe të përkohshme në fondin e detyrueshëm pensional

Në vitin 2017, konform nenit 9 paragrafit 4) të Rregullores për anëtarësinë në fondin e detyrueshëm pensional, Agjencia dërgoi gjithsej 10.068 lajmërimi me shkrim pranë personave që janë përkohësisht të alokuar në fondin e detyrueshëm pensional.

Në bazë të marrëveshjeve për dhënien e të dhënave personale, të nënshkruara pranë Ministrisë së punëve të brendshme të Republikës së Maqedonisë dhe shoqërive pensionale, Agjencia siguroi dhe dorëzoi 5.128 të dhëna – kontakti nga anëtarët e alokuar të përhershëm (e dhëna për adresën – kontakt) të dy shoqërive pensionale.

3.2 Procedurat sipas kërkesave

Agjencia ka vepruar sipas kërkesave të: të siguruarve, anëtarëve të fondit të detyrueshëm pensional dhe shoqërisë pensionale dhe i sugjeroi kryetarit të Këshillit të ekspertëve të Agjencisë ndërmarrjen e aktiviteteve dhe masave specifike. Për pjesën më të madhe, u kryen procedura administrative me qëllim të ushtrimit të të drejtave dhe mbrojtjes së interesave të të siguruarve dhe anëtarëve të fondeve të detyrueshme pensionale.

Mbi bazën e detyrimit ligjor për mbrojtjen e interesave të anëtarëve në vitin 2017, deri tek Agjencia arritën 102 kërkesa nga anëtarë dhe shoqëri pensionale, ku u miratuan 88 vendime me të cilat Agjencia vendosi pozitivisht për kërkesat. Vendimet e tilla Agjencia i miratoi mbi bazën e procedurës së zbatuar konform Ligjit për procedurë të përgjithshme administrative. Në numrin më të madh të rasteve bëhej fjalë për persona të cilët gjatë sigurimit realizojnë ndryshimin e cilësisë së sigurimit dhe kanë përfutur stazh të privilegjuar, si edhe për personat të punësuar përpara vitit 2003 dhe kanë qenë të alokuar në fondin e detyrueshëm pensional. Agjencia miratoi 14 vendime për refuzimin e kërkesave pasi që kërkesat janë dorëzuar pranë Agjencisë pas skadimit të afateve ligjore.

Në vitin 2017, në një tjetër fond të detyrueshëm pensional kaluan gjithsej 99 anëtarë, dhe atë në KB Fondi i parë i detyrueshëm pensional – 70 anëtarë, ndërsa në Fondin e hapur të detyrueshëm pensional – NLB Fondi pensional – 29 anëtarë.

3.3 Procedurat sipas ankesave dhe propozimeve

Në vitin 2017, në Agjenci arritën gjithsej 85 ankesa dhe propozime. Në pjesën më të madhe bëhej fjalë për kërkesa për pagimin e trashëgimtarit dhe kërkesa për lajmërimin lidhur me shpërndarjen në fondin e detyrueshëm pensional. Të gjitha ankesave dhe propozimeve Agjencia iu përgjigj si duhet dhe konform me Ligjin për procedimin sipas ankesave dhe propozimeve dhe Ligjin për financimin kapital të detyrueshëm të sigurimit pensional.

4. Aktivitetet që lidhen me agjentët e shoqërive pensionale

Në vitin 2017, Agjencia organizoi dy sesione provimesh (në maj dhe nëntor). Provimi përbëhej nga dy pjesë, pjesa e parë (teorike) e provimit, me të cilën kontrollon njohuria teorike e kandidatit dhe pjesa e dytë e provimit (praktike), me të cilën kontrollohen njohuritë praktike të kandidatit. Pjesa e parë dhe e dytë e provimit jepet në formë elektronike në ambientet e qendrës së provimeve në Fakultetin e drejtësisë, sipas programit për dhënien e provimit për agjentë, që e harton Agjencia. Supozohet se kandidati e ka kaluar pjesën e parë, përkatësisht pjesën e dytë të provimit nëse ka fituar të paktën 70% nga numri i përgjithshëm i pikëve pozitive të parashikuara për

pjesën e parë, përkatësisht pjesën e dytë. Kandidati që nuk e ka kaluar provimin, pjesën e parë nuk mund të japë pjesën e dytë. Derisa kandidati nuk e kalon pjesën e dytë të provimit, do të supozohet se nuk e ka kaluar provimin.

Gjatë vitit 2017 , Agjencia ka përdorur rregullisht Programin për dhënien e provimit për nga tetori i vitit 2016, pasi që në atë periudhë nuk kishte ndryshime në normativën relevante, të cilat do të shkaktonin ndryshime esenciale të programit.

Në vitin 2017 , provimin për agjentë e dhanë gjithsej 61 kandidatë nga të dy shoqëritë, prej të cilëve vetëm 26 e kaluan provimin.

Në suaza të aktiviteteve që lidhen me provimin për agjentë , konform ligjit, në muajin qershor dhe në muajin dhjetor të vitit 2017 , Komisioni për verifikimin e çështjeve realizoi revizionin e pjesës së parë dhe të dytë të provimeve për agjentë, të mbajtura në muajt maj dhe nëntor të vitit 2017, duke përfshirë edhe kontrollin nëse provimi u dha edhe nga kandidatë që i plotësojnë kushtet për dhënien e provimit. Për revizionet e kryera Komisioni për verifikimin e pyetjeve përgatiti raporte adekuate të cilat i dorëzoi deri tek Presidenti i Këshillit të ekspertëve të Agjencisë. Po ashtu, konform ligjit dhe me qëllim që të përmirësohet cilësia e bazës së pyetjeve dhe shembujve praktikë, Komisioni për verifikimin e pyetjeve gjatë periudhës shtator-nëntor të vitit 2017 , realizoi revizionin dhe azhurnimin si edhe ndryshime, ose tërësisht eliminoi dhe zëvendësoi me të reja, të paktën 60% nga baza e pyetjeve dhe shembujve praktikë për vitin 2017 , për të cilën përgatiti edhe Raportin.

Agjencia realizoi regjistrimin e gjithsej 26 agjentëve, prej të cilëve 14 agjentë të NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup dhe 12 agjentë të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup. Po ashtu u krye edhe rinovimi vjetor i regjistrimit të agjentëve, gjithsej 343 agjentë , prej të cilëve 212 agjentë të NLB Fondi i ri pensional SHA Shkup dhe 131 agjentë të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup. Për gjithsej 7 agjentë të KB Shoqëria e parë pensionale SHA Shkup i kishte përfunduar statusi i agjentit.

5. Zhvillimi i vetëdijes së publikut për qëllimet dhe principet e financimit kapital të sigurimit pensional dhe të drejtat e anëtarëve të fondeve pensionale

Agjencia në kuadër të kompetencave të saja për zhvillimin e vetëdijes së publikut për qëllimet dhe principet e financimit kapital të sigurimit pensional dhe të drejtat e anëtarëve të fondeve pensionale, ashtu i edhe viteve të kaluara edhe gjatë vitit 2017, zhvilloi një sërë aktiviteteve që përfshinin edukimin e publikut, me qëllim rritjen e vetëdijes dhe formimit të të siguruarve për sistemin, duke i kushtuar një vëmendje më të madhe popullsisë më të re në moshë. Ngjarjet në media kishin të bënin

me më shumë tema nga sfera e financimit kapital të sigurimit pensional, si edhe u publikuan artikuj në mediat e shkruara (njoftime dhe intervista në mediat e shkruara dhe intervista në radio dhe televizione).

Agjencia ishte në rolin e iniciatorit të fushatës së marketingut të të dy shoqërive pensionale, që filloi në vitin 2016 dhe vijoi gjatë vitit 2017, me moton “Shiko pak më larg...”, qëllimi i së cilës ishte që të tangonte gjeneratën më të re dhe të rriste informimin e tyre në një formë më ndryshe.

Në kontuinitet, ashtu si edhe gjatë viteve të mëparshme edhe gjatë vitit 2017 u hartuan katër numra të informatorit elektronik E-MAPAS, që publikohet në faqen e internetit të Agjencisë dhe që dorëzohet tek të gjithë personat e interesuar me postë elektronike, ku në një mënyrë shumë të thjeshtë dhe ilustrative lexuesve i ofrohen tema relevante nga financimi kapital i sigurimit pensional.

Agjencia gjatë vitit 2017, si pjesë e Trupit koordinativ për edukimin financiar që përbëhet nga trupa rregullativë, mes të cilëve edhe Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë, Ministria e financave, Agjencia për supëvizion dhe sigurim, Komisioni i letrave me vlerë i Republikës së Maqedonisë, kishte aktivitete të orientuara nga edukimi financiar dhe rritja e vetëdijes së publikut. Për shembull, si aktivitete që realizoi Agjencia këtë vit si pjesë e këtij trupi është pjesëmarrje aktive në „Javën globale të parave “(Global Money Week - GMW), që u mbajt nga 27 mars deri më 19 prill të vitit 2017 . Java globale e parave (GMW) është një manifestim për ngritjen e vetëdijes për financat dhe mënyrën e përdorimit të tyre. Qëllimi është që të edukohen fëmijët dhe të rinjtë për financat, kursimin, krijimin e ekzistencës, punësimin, arritjen e të qenurit drejtues firme përmes argëtimit dhe aktiviteteve interaktive. Java globale e parave (GMW) zhvillohet çdo vit dhe fillon në gjysmën e dytë të muajit mars. Aktivitetet organizohen nga shkolla, fakultete, ministri, institucione financiare, institucione rregullatore, asosacione të qytetarëve dhe nga të rinjtë kudo në botë. Java globale e parave (GMW) iniciohet dhe koordinohet nga Organizata ndërkombëtare për edukimin financiar për fëmijë dhe të rinj - Child & Youth Finance International (CYFI), e themeluar në vitin 2012. Tema e Javës Globale të parave (GMW) për vitin 2017 ishte “Mëso. Kurse. Fito” Pse? Sepse: Duke mësuar të rinjtë krijojmë njerëz të rritur që do të mund të marrin vendime të mençura për të ardhmen e tyre. Përmes kursimit tek të rinjtë krijohen refleksive me qëllim krijimin e aftësive për të menaxhuar paratë në periudhat më të vonshme të jetës së tyre. Ndërsa përmes fitimit krijohet mbështetja për të rinjtë për të filluar një biznes individual dhe zhvillimin e karrierës.

Agjencia, me qëllim ngritjen e vetëdijes pensionale tek opinioni në vitin 2017 sërisht organizoi aktivitetin “Dita e vetëdijes pensionale - 15 shtatori ”. Agjencia, me rastin e shënimit të “Ditës së vetëdijes pensionale - 15 shtator”, organizoi konferencën

me pjesëmarrjen e përfaqësuesve nga institucionet shtetërore, trupave rregullatorë dhe bashkëpunëtorëve. Në pjesën e parë të konferencës folën znj.Milla Carovska – ministre e punës dhe politikës sociale, znj.Anita Angellovska Bezhovska – këshilltare e guvernatorit të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë, si edhe z.Bulent Dervishi – kryetari i Këshillit të ekspertëve të MAPAS. Në pjesën e dytë të konferencës u mbajt prezantimi me temë: informimi i publikut për financimin kapital të sigurimit pensional. Në aktivitet u ndanë për promovim edhe materialet më të reja informative – edukative nga ana e Agjencisë për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional (MAPAS), që janë në drejtim të aktiviteteve të vazhdueshme për edukimin financiar të popullsisë.

6. Analiza statistikore dhe përpilimi i raporteve për financimin kapital të sigurimit pensional

Agjencia në vitin 2017 vazhdimisht ka prodhuar analiza statistikore të kapitalit financiar dhe sigurimit pensional, d.m.th., punën e shoqërive pensionale, fondet e detyrueshme pensionale dhe fondet vullnetare pensionale.

Për këtë qëllim rregullisht janë hartuar dhe publikuar raporte statistikore dhe gjatë vitit 2017 u publikuan 12 buletine mujorë, 4 raporte statistikore kuartale dhe një Raport statistikor vjetor. Këto raporte për mbajnë të dhëna për distribuimin e anëtarësisë në fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale, sipas statusit të tyre (anëtarë vullnetarë ose të detyruar në shtyllën e dytë, përkatësisht anëtarë me llogari vullnetare individuale ose me llogari profesionale në shtyllën e tretë) për strukturën e moshës ose gjinore të anëtarësisë, për kontribute të paguara në shtyllën e dytë dhe të tretë, kompensime të paguara dhe shkalla e mjeteve neto të fondeve të detyrueshme dhe vullnetare pensionale, për vlerën e njësive të kontabilitetit në fondet e detyrueshme edhe vullnetare pensionale dhe për strukturën e investimeve në fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale.

Në çdo kuartal përlllogaritej dhe publikohej shuma e realizuar në fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale, në shumë nominale dhe reale. Përgjatë, përkatësisht njëherë në muaj llogaritej edhe ponderi i shpërndarjes së punonjësve të rinj të siguruar që janë të përfshirë në financimin e detyrueshëm kapital të sigurimit pensional, veçmas për çdo fond të detyrueshëm pensional dhe i njëjti dorëzohej deri tek Fondi i FSPIM, që realizon shpërndarjen e të siguruarve.

Në vitin 2017 iu kushtua një kujdes i veçantë përpunimit të *Raportit për gjendjen në financimin kapital të sigurimit pensional për vitin 2016*, që është detyrim ligjor i Agjencisë. Raporti n një përmbledhje të shkurtër të përgjegjësive të Agjencisë, misionin e saj dhe vizionin, një vështrim të shkurtër të gjendjes në botë dhe trendeve në sferën e pensioneve, me aksent tek financimi kapital i sigurimit pensional, përshkrimi i strukturës së financimit kapital të sigurimit pensional, përshkrim i detajuar,

informacione dhe të dhëna për aktivitetin financiar të shoqërive pensionale, dhe më pas një përmbledhje të ndryshimeve dhe plotësimeve të akteve ligjore dhe nënligjore që trajtojnë financimin kapital të sigurimit pensional, të detyrueshëm dhe vullnetar. Pjesa më e madhe e raportit i kushtohet informacioneve dhe të dhënave për fondet e detyrueshme dhe vullnetare pensionale, përkatësisht Raporti përfshin informacione dhe të dhëna për anëtarësinë, kalimin mes fondeve, kontributet, investimet, mjetet, njësinë e kontabilitetit, kompensimet dhe pagesën e pensioneve dhe kompensimet pensionale, veçmas për çdo fond të detyrueshëm pensional dhe për çdo fond vullnetar pensional. Raporti përmban edhe informacione në lidhje me marketingun dhe agjentët e shoqërive pensionale. Raporti u shqyrtua dhe u miratua nga Këshilli i ekspertëve të Agjencisë, e më pas u publikua në ueb faqen e Agjencisë, si edhe u shtyp dhe iu dorëzua personave dhe institucioneve relevante. Po ashtu Raporti u përkthye edhe u shtyp edhe në gjuhën shqipe dhe angleze.

Krahas aktiviteteve të sipërpërmendura që lidhen me analizën statistikore, u realizuan edhe kërkime dhe u përpiluan analiza krahasuese për tema relevante për financimin kapital të sigurimit pensional. Po ashtu u ndoqën rritjet, trendet dhe lëvizjet në sferat e pensionit dhe sfera të tjera relevante, me analiza për ndikimet e tyre mbi financimin kapital të sigurimit pensional dhe mundësitë për zhvillimi dhe avancimin e financimit kapital të sigurimit pensional.

7. Zhvillimi i proceseve metodike të Agjencisë

Në vitin 2017, Agjencia vijoi që të zhvillojë proceset metodike të Agjencisë, të lidhura me funksionimin e shtyllës së dytë dhe të tretë (azhurnimi dhe avancimi).

Paralelisht me ndryshimet në proceset aktuale metodike, u kryen edhe plotësime adekuate dhe ndryshime në vendimet/modulet e softuerit për procese metodike adekuate..

8. Kapaciteti informatik i Agjencisë

Në vitin 2017, Agjencia aktualisht kryente administrimin e sistemit të vet informatik, optimizimin e bazës operative të të dhënave, administrimin dhe mirëmbajtjen e bazës së të dhënave, të sistemeve operative dhe të sistemit të harduerit, si edhe mirëmbajtjen e softuerit të aplikuar, në bashkëpunim me shtëpinë e angazhuar të softuerit për mirëmbajtjen e tij.

Po ashtu, aktualisht administrohet dhe mirëmbahet edhe pajisja ekzistuese e harduerit, e përbërë nga makineri serverin të cilat punon softueri aplikativ, kompjuterët personalë dhe kompjuterët transmetues.

Aktivitetet kryesore të sektorit IT në vitin 2017, ishin si në vijim :

- Përpilimi i modulit për investimet (për nevojat e Sektorit për kontrollin financiar) në portalin eksitus të Agjencisë, që përfshin vendosjen e tipave të rinj të datotekave për shkëmbimin e të dhënave mes entiteteve të sistemit, vendosjen e tyre në tabela adekuate dhe vendosjen e kontrolleve të të dhënave të vendosura nga shoqëritë dhe ruajtësit e pasurisë;
- Përmirësime dhe përpunime të portalit të Agjencisë nga aspekti i funksionalitetit të tij;
- Mirëmbajtja e sistemit për menaxhimin me siguri informative certifikata (ISO) 27001.

9. Ndërtimi dhe konsolidimi i kapacitetit të burimeve njerëzore të Agjencisë

Në vitin 2017, punonjësit e Agjencisë kishin mundësi që të vijojnë edukimin e tyre profesional përmes pjesëmarrjes në procesin e trajnimeve dhe përmes vizitave në konferenca.

9.1 Trajnimi brenda vendit, pjesëmarrja në seminare dhe konferenca

Gjatë vitit 2017, përfaqësuesit e Agjencisë morën pjesë në konferenca, seminare dhe / ose trajnimet që u organizuan në Republikën e Maqedonisë.

Në vitin 2017 punonjësit e Agjencisë u pajisën me certifikata nga trajnimet vërejtore në vijim :

- Trajnim për arritjen e rezultateve;
- Trajnim nga sfera e mbrojtjes së të dhënave personale ;
- Trajnim për komunikimin dhe aftësitë komunikative ;
- Trajnim për strategjinë dhe inovacionin ;
- Trajnim për menaxhim dhe zhvillim ;
- Trajnim për mësim dhe zhvillim ;
- Trajnim për arritjen e rezultateve;
- Trajnim për orientimin nga klientët ;
- Trajnim për menaxhimin me ndryshimet dhe
- Trajnim nga sfera e ndryshimeve në ligjin për procedurën e përgjithshme administrative .

Përveç trajnimeve të sipërpërmendura punonjësit e Agjencisë morën pjesë në konferencat në vijim, seminarët dhe trajnimet e specializuara :

- Trajnim për edukimin për furnizimet publike ;
- Trajnim për përpilimin e llogarisë mbyllëse ;
- Seminar për MIPS e shpërblyer të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë për pagesën me euro përmes sistemit TARGET 2 dhe ECB;
- Konferenca për shpërblimin e njohurive që lidhen me sistemin bankar qendror në kushtet e pasigurisë globale të vazhduar;
- Trajnim për mënyrën e shkëmbimit të dokumenteve dhe të dhënave mes organeve shtetërore në rrugë elektronike;
- Seminar për njohjen me risitë në aktivitetin kontabilist;
- Seminar për Standardet IFRS9;
- Seminar “Modelimi i volatilitetit të aksioneve ” dhe
- Seminar për principet bazë të sigurimit si kornizë e IAIS në supervizionin e sigurimit.

9.2 Trajnimi jashtë vendit dhe pjesëmarrja në konferenca

Gjatë vitit 2017 , përfaqësuesit e Agjencisë morën pjesë në konferencat në vijim, seminare dhe /ose trajnimet që u organizuan jashtë vendit :

- Seminar – përgatitjet e llogarisë mbyllëse – R. Bullgarisë .

10. Bashkëpunimi me institucionet dhe organizatat nga vendi dhe nga jashtë vendit

Për shkak të sigurimit të një supervizioni efikas dhe normativës së financimit kapital të sigurimit pensional, Agjencia bashkëpunon me më shumë institucione nga sektori financiar dhe pensional, në vend dhe jashtë vendit. Agjencia ka nënshkruar 17 memorandume bashkëpunimi, sipas të cilave palët e kontraktuara shkëmbejnë përvojat e fituara në sferën financimit kapital të sigurimit pensional, punës së fondeve pensionale, mekanizmat e supervizionit të fondeve pensionale dhe normativës së miratuar dhe masave juridike.

Bashkëpunim përbëhet nga shkëmbimi i dokumenteve, ndihmës bilaterale me qëllim shkëmbimin e përvojave me interes të përbashkët, si edhe bashkëpunimi në sferën e edukimit, kërkimit, trajnimet dhe zhvillimi me interes të përbashkët.

10.1 Bashkëpunimi me institucionet nga vendi

Gjatë vitit 2017 vijoi bashkëpunimi rregullt me institucionet në vend, me të cilat Agjencia ka nënshkruar memorandume bashkëpunimi, përmes takimeve të përbashkëta të punës për shkëmbimin e përvojave, pjesëmarrje në seminare dhe konferenca dhe shkëmbim i rregullt i raporteve dhe të dhënave relevante. Në vitin 2017 doli në pah bashkëpunimi me institucionet me të cilat Agjencia ka nënshkruar memorandume bashkëpunim, përmes pjesëmarrjes së përfaqësuesve të institucioneve

në konferenca, me qëllim shënimin e “Ditës së sensibilizimit pensional – 15 shtatori”, organizuar nga ana e Agjencisë.

Agjencia ka marrë pjesë me përfaqësuesit e saj në punën e Trupit koordinativ të institucioneve rregullatore për edukimin financiar në Republikën e Maqedonisë, në të cilat janë anëtarë dhe kanë vendosur bashkëpunim. Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë, Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë, Agjencia për supervizionin e financimit kapital të sigurimit pensional, si edhe Komisioni i letrave me vlerë. Qëllimi i Trupit koordinativ është realizimi i aktiviteteve që kanë si qëllim që të ngrenë nivelin e njohurive financiare të popullsisë së Republikës së Maqedonisë, si edhe që të promovohet miratimi i veprimeve adekuate financiare. Përmes vizionit të integruar dhe zbatimit të projekteve arsimore financiare, si edhe përmes kombinimit të angazhimeve të të gjitha palëve të interesuara të orientohet drejt mirëqenies së popullsisë dhe stabilitetit të sistemit financiar, si edhe për vendosjen e bashkëpunimit në plan rajonal dhe ndërkombëtar në domenin e edukimit financiar.

Agjencia merre pjesë me përfaqësuesin e saj në punën e grupit të punës për shkak të vendosjes së Sistemit evropian për statistikën e mbrojtjes së integruar sociale – ESSPROS në Republikën e Maqedonisë. ESSPROS përbën metodologjinë e mbledhjes së të dhënave me qëllim që të sigurohet një përmbledhje e detajuar dhe koherente e mbrojtjes sociale. Në grupin e punës janë përfshirë të gjitha institucionet relevante, që janë pjesë e procesit të sigurimit të përfitimeve, me qëllim mbulimin e rreziqeve të caktuara, përkatësisht nevojave të popullsisë. Grupi i punës i definoi skemat konform të cilave çdo institucion do të dorëzojë të dhëna relevante deri tek Enti shtetëror statistikave, të cilat më pas i dërgohen EUROSTAT. Procesi i dorëzimit i të dhënave ESSPROS nga ana e Agjencisë deri tek Enti shtetëror i statistikave është rregulluar me memorandumin e bashkëpunimit. Konform këtij memorandumi në vitin 2017, Agjencia i ka dorëzuar të dhënat e definuara ESSPROS për vitin 2016.

10.2 Bashkëpunimi me institucionet nga jashtë vendit dhe organizatat ndërkombëtare

Gjatë vitit 2017 vijoi bashkëpunimi i rregullt me institucionet jashtë vendit të cilat Agjencia ka nënshkruar memorandume bashkëpunimi, shkëmbim të rregullt të raporteve dhe të dhënave relevante, si edhe komunikimin dhe shkëmbimin e informacioneve sipas nevojës, për shkak të shkëmbimit të përvojave supervizore dhe çështjeve që lidhen me normativën në vendet relevante.

Si anëtare e Organizatës ndërkombëtare të supervisorëve të fondeve pensionale –IOPS, që numëron rreth 87 vende anëtare dhe vëzhgues nga e gjithë bota, të cilët i përfshijnë të gjitha nivelet e zhvillimit ekonomik dhe që i bashkojnë të gjitha tipet e supervizioneve pensionale dhe të sistemeve, Agjencia rregullisht merr pjesë në konferenca dhe i shfrytëzon materialet dhe rekomandimet e përpiluara nga ky trup, me qëllim shkëmbimin e informacioneve dhe përvojave dhe ndjekjen e standardeve

botërore dhe praktikave pozitive në sferën e supervizionit në fondet pensionale. Agjencia i ndjek edhe standardet për supervizion të IOPS, me qëllim avancimin e cilësisë dhe efikasitetit të supervizionit të fondeve private pensionale, me cka do të konsolidohet zhvillimi i tyre dhe efikasiteti operativ, si edhe do të mundësohet burimi i sigurt i pensionit. Po ashtu Agjencia komunikon rregullisht me IOPS dhe dorëzoni informacione, të dhëna statistikore, komente dhe përgjigje të pyetësorëve, të nevojshme për materialet e punës dhe studimet krahasuese të IOPS.

Që nga viti 2016 si pjesë e Trupit koordinativ të institucioneve rregullatore për edukimin financiar në Republikën e Maqedonisë, Agjencia është anëtare e Rrjetit ndërkombëtar për edukimin financiar, pranë Organizatës së bashkëpunimit ekonomik dhe zhvillimit (INFE-OECD). Rrjeti është themeluar në vitin 2008 dhe si anëtare janë institucionet rregullatore, përkatësisht bankat qendrore, ministritë e financave dhe agjencitë e lidhura me supervizionin e sigurimit, investimet dhe pensionet. Rrejtë përbën platformën për grumbullimin e të dhënave për njohuritë financiare, zhvillimin e analizave dhe raporteve krahasuese, si edhe krijimin e instrumenteve për politikat e lidhura me edukimin financiar.

Agjencia përmes përfaqësuesit të saj në vitin 2017 ka marrë pjesë aktive në hartimin e Programit nacional për miratimin e të drejtës së Bashkimit Evropian dhe Raportin për zhvillimin e Republikës së Maqedonisë, si edhe në takimet e punës dhe nënkomitetet për tregun e brendshëm dhe konkurrencën dhe çështjet ekonomike financiare dhe statistikën. Po ashtu, përfaqësuesi i Agjencisë merr pjesë edhe në përpilimin e Programit për reformat ekonomike të Republikës së Maqedonisë, e cila çdo vit i dorëzohet Bashkimit Evropian.

11. Sistemi për menaxhimin me kualitet dhe sistemi për menaxhimin me siguri informative

Agjencia për herë të parë në vitin 2012 implementoi standardin ISO 9001:2008. Pas implementimit të standardit Agjencia filloi me punë konform procedurave të miratuara për menaxhimin me cilësi.

Pas implementimit me sukses të ISO 27001:2013 dhe certifikimit në vitin 2015, gjatë viteve 2016 dhe 2017 filloi bashkimi (integrimi) i sistemeve për menaxhimin me cilësi dhe menaxhimin me siguri informatike. Po ashtu, gjatë vitit 2017 u zbatua një kontroll i përbashkët interno nga ana e Përfaqësuesit për cilësinë dhe Personit përgjegjës për siguri informative në Agjencia, si edhe një analizimin i harmonizimit të standardeve nga ana e Këshilli të ekspertëve. Në vitin 2017, punonjësit e Agjencisë në kontinuitet i azhurnuan procedurat me qëllim përmirësimin e tyre dhe harmonizimin me aktivitetet e përditshme të punës.

Në vitin 2017, u zbatua kontrolli nga revizorët ekstern, i të gjitha procedurave të Sistemit për menaxhimin me cilësinë dhe realizimin e tyre konform standardit, ku edhe u konstatua se Agjencia i plotëson të gjitha kriteret për certifikim konform standardit ISO 9001:2008 edhe për tre vitet në vijim. Në dhjetor të vitit 2017 u krye revizioni ekstern i sistemit për menaxhimin me siguri informative, që doli pozitive e si rrjedhojë Agjencia u pajis me vërtetim për harmonizimin me kërkesën e standardit, në ëtë cilën u vu në dukje se Agjencia u pajis me certifikatë për standardin ISO 27001:2013.

Aktivitetet e tilla dhe certifikatat përbëjnë kontinuitet në realizimin me sukses të sistemit për menaxhimin me cilësi, sipas standardit ISO 9001:2009 dhe menaxhimin e suksesshëm me sigurinë për informacionet, konform standardit ISO 27001:2013.

Kryetari i Këshillit të ekspertëve

Dr.Bulent Dervishi